

HISTORIAALLINEN AIKAKAUSKIRJA

107. vuosikerta

Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystävien Liitto

Päätoimittaja: Pirjo Markkola

Toimitussihteeri: Veikko Kallio

Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Tiina Kinnunen, Marko Lamberg, Marko Tikka

Hallitus: Jukka Tarkka (pj.), Pauli Kettunen (vpj.), Christian Krötzl,

Tuomo Lappalainen, Marjaana Niemi, Harri Rinta-aho

Ulkoasu: Heikki Kallioma

Historiallisen Aikakauskirjan artikkelit ovat läpikäyneet tieteellisen vertaisarvioinnin.

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Pirjo Markkola, Suomen ”syvä kertomus” 129

Harmaa vyöhyke

Thomas Fischer, Vasaran ja alasimen välissä.
Vuoden 1968 Tšekkoslovakian kriisin seuraukset Itävallalle ja Suomelle 132

Kolumni

Ville Kivimäki, Huiputusta 150

Kamppailu Itämerestä

Mika Mickelsson, Suursodan pohjoinen näyttämö.
Ruotsin ja Tanskan kamppailu Itämeren hallinnasta 1643 152

Palkkaa ja pääomaa

Kukku Melkas, Mitä palvelijat palvelevat 1900-luvun alun kirjallisuudessa? 168

Antti Malinen, Talonomistajat vastaan virkamiehet. Kiistely vuokrasäännöstelystä 1910- ja 1920-luvun vaihteessa 180

Jaana Laine, ”Elämiseen liian alhaiset palkat”. Metsä- ja uiittotöiden palkkatarkkailu 1932–39 198

Maatalouden murros

Jari Niemelä, Suomen maatalous käännekohtaus 1800-luvulla 218

Keskustelua

Kimmo Katajala, Historiantutkimus, politiikka, vaikuttavuus ja eettiset ratkaisut 228

Ulla Aatsinki, Tutkija – tämän päivän tukkityömies? 233

Syväluotaus

Antti Ruotsala, Miten mongolit valloittivat maailman? 237

Arvosteluja

Katariina Mustakallio, Uskonto ja yhteisö antiikin Roomassa (*Marika Raubala*) 241

Susanna Niiranen: ”Miroir de mérite”: Valeurs sociales, rôles et image de la femme dans les

textes médiévaux des troubairitz (*Albrecht Clasen*) 243

Leena Miekkaavaara, Suomi 1500-luvun kartoissa. Kuvauksia ja paikannimiä (*Mikko Huhtamies*) 244

Jyrki Paaskoski, Oppineiden yhteisö. Suomalainen Tiedeakatemia 1908–2008 (*Anto Leikola*) 247

Jouko Kokkonen, Kansakunta kilpasilla (*Erkki Vettenniemi*) 250

Kaija Santti, Sanankuulijasta sananjulistajaksi. Naisten asema Inkerin luterilaisissa maalaisseurakunnissa 1917–1939 (*Pirjo Markkola*) 251

Peter Longerich, Heimrich Himmler; Günther Deschner, Reinhard Heydrich; Johannes Sachslehner, Der Tod ist ein Meister aus Wien. Leben und Taten des Amon Leopold Göth; Alexandra Senfft, Schweigen tut weh. Eine deutsche Familiengeschichte (*Timo Soukola*) 253

Mikko-Olavi Seppälä, Hauska poika. Kuplettilaulaja J. Alfred Tanner (*Marko Tikka*) 257

Martti Arkkila, Kristuksen kirkko vai ihmisten? Piispa Eero Lehtinen kirkollisena ja evankelisena vaikuttajana 1911–1974 (*Ville Jalovaara*) 258

Kauko Rumpunen – Ohto Manninen (toim.), ”Faktillisesti tämä tarkoittaa antautumista”. Jatkosodan hallitusten itakoulujen pöytäkirjat (*Markku Jokisipilä*) 259

Olga Iljuha – Aleksei Tsamutali – Timo ViHAVAINEN, Monikasvoinen Suomi. Venäläisten mielikuvia Suomesta ja suomalaisista; Ainur Elmgren, Den allrakäraste fienden. Svenska stereotyper i finländsk press 1918–1939 (*Pekka Harttila*) 260

Sirpa Leskinen – Petro Pesonen, Vantaan esihistoria (*Matti Huurre*) 261

Jarmo Nieminen (toim.), Porkala – I händelsernas centrum (*Maren Jonasson*) 264

Markku Kuisma (toim.), Kriisi ja kumous. Metsäteollisuus ja maailmantalouden murros 1973–2008 (*Kalle Pajunen*) 266

Kansi: Tšekkoslovakian miehitys 1968. Lehtikuva/CTK Photo/Libor Hajsky.